

Istraživanje o menstrualnom siromaštvu na Ekonomskom fakultetu u Osijeku

Ovaj izvještaj prikazuje rezultate istraživanja o menstrualnom siromaštvu na Ekonomskom fakultetu u Osijeku. Istraživanje je provedeno u sklopu aktivnosti **Studentskog zbora Ekonomskog fakulteta u Osijeku**, a oslanja se na opskrbljivanje ženskih toaleta higijenskim ulošcima. Aktivnosti su financirane sredstvima Studentskog zbora i **Ekonomskog fakulteta** u Osijeku, a uz podršku **Violete**. Zahvaljujemo i udruzi **PaRiter** na dosadašnjem trudu na nacionalnoj razini te inspiraciji za istraživanje (dio istraživanja izrađen je po uzoru na: <https://pariter.hr/wp-content/uploads/2021/02/Menstrualno-siromastvo-izvjestaj-1-1-1.pdf>).

Autori izvještaja: **Karla Sajfert, Saša Milaković**

1. O istraživanju

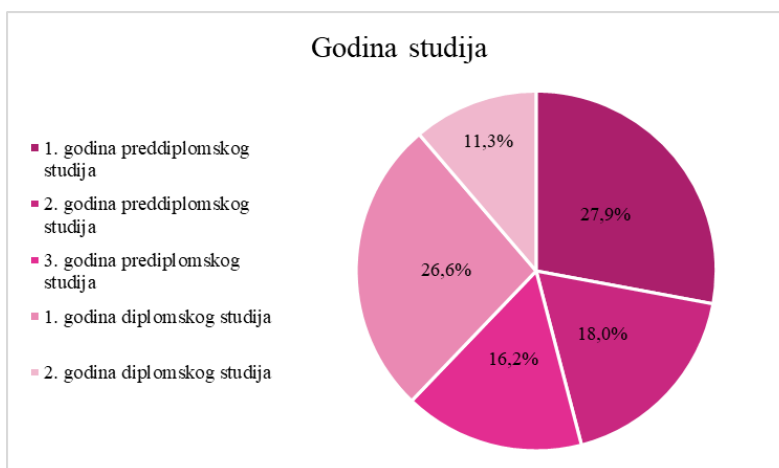
Cilj istraživanja bio je prikupiti informacije o korištenju, potrošnji i dostupnosti menstrualnih potrepština, uvjetima održavanja menstrualne higijene i sramu koji se vezuje uz menstruaciju.

Podaci su prikupljeni online anketnim upitnikom tijekom svibnja i lipnja 2022. godine. Link za pristup upitniku distribuiran je putem društvenih mreža i u sklopu nastavnog procesa na određenim kolegijima. U istraživanju su sudjelovale studentice Ekonomskog fakulteta u Osijeku. Upitnik su ispunile 222 osobe.

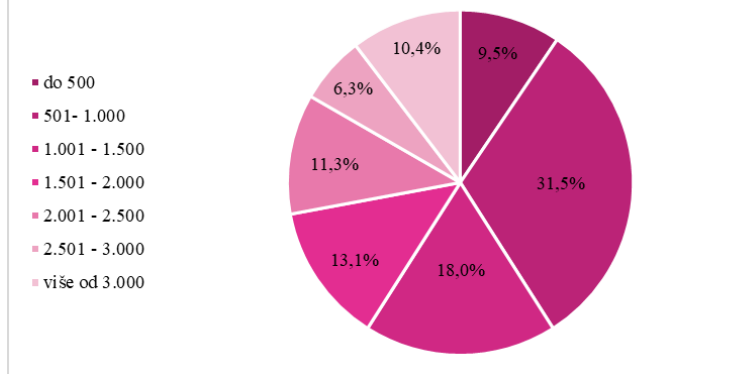
2. Tko su sudionice istraživanja?

U istraživanju su sudjelovale ukupno 222 studentice. Prosječna dob ispitanica iznosi 22,2 godine. Najviše ispitanica pohađalo je 1. godinu preddiplomskog studija (27,9%), dok je najmanji broj ispitanica s 2. godine diplomskog studija, njih 11,3%. Vezano za veličinu mjesta prebivališta, 42,8% studentica živi u manjim mjestima, do 5.000 stanovnika, u mjestima između 5.001 i 30.000 živi njih 41%, dok je iz velikih gradova njih 16,2%. Prosječan broj članova unutar kućanstva ispitanica jest 4,11, a kod 9,5% ispitanica mjesečni dohodak u kućanstvu je ispod 5.000 kuna. 29,7% ispitanica izjavilo je kako je mjesečni dohodak kućanstva iznad 13.000 kuna.

Nešto više od petine sudionica (22,5%) redovito radi preko studentskog servis, njih 33,8% ima povremene poslove, dok 43,7% ispitanica uopće ne radi preko studentskog servisa te nema takvu vrstu prihoda. Za načine financiranja troškova tijekom studiranja, velika većina (78,8%) kao jedan od načina navela je “uz pomoć roditelja”. Njih 47,7% i 46,4%, respektivno, naveli su studentski posao i stipendiju. Ostali načini financiranja navedeni su u maloj mjeri. Na pitanje o osobnom raspoloživom mjesečnom dohotku za potrošnju (bez troškova stanarine i režija), 9,5% studentica izjavilo je kako taj dohodak iznosi do 500 kuna, a prosječan dohodak je između 1.001 i 1.500 kuna.

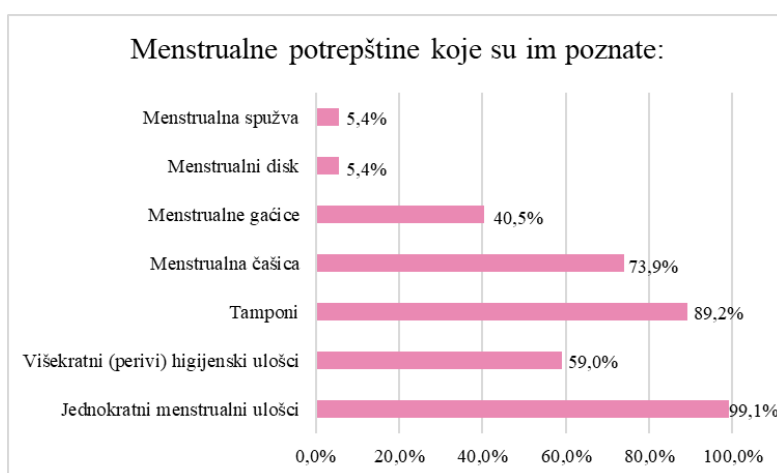
Osobni raspoloživ mjesečni dohodak

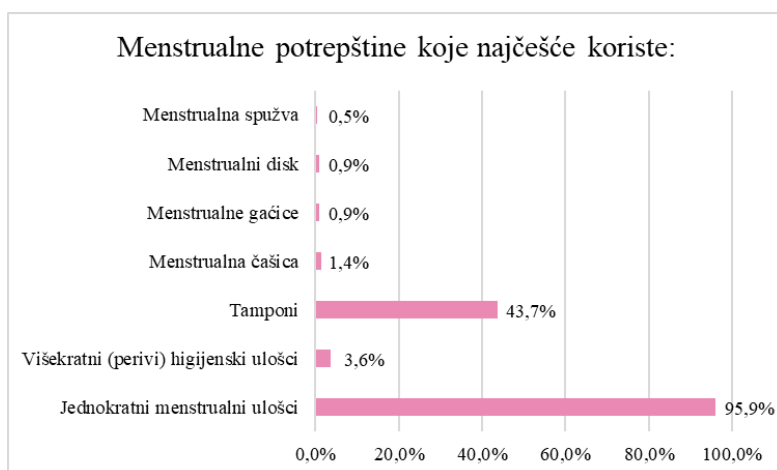
3. Korištenje, potrošnja i dostupnost menstrualnih potrepština

Ispitana je upoznatost sudionica s pojedinim menstrualnim potrepštinama (higijenska sredstva koja se koriste tijekom menstruacije; npr. ulošci, tamponi, menstrualne čašice i slično), njihovo korištenje, potrošnja i dostupnost.

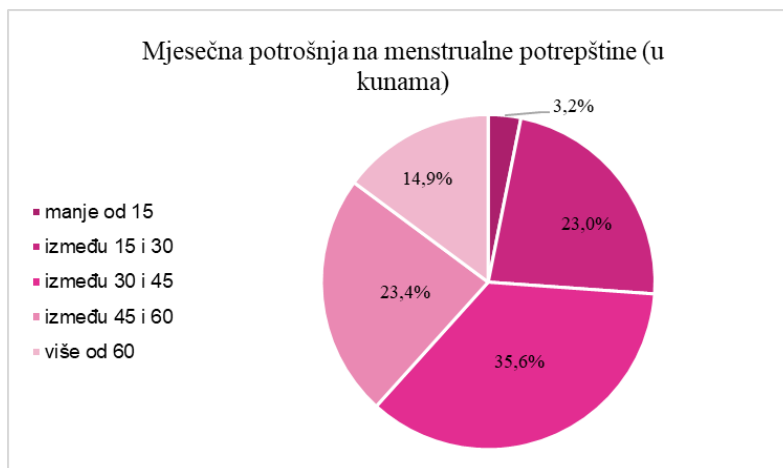
Najveći broj studentica upoznat je s jednokratnim menstrualnim ulošcima (99,1%) i tamponima (89,2%), dok je više od pola ispitanica upoznato i s višekratnim (perivim) higijenskim ulošcima (59%) te menstrualnom čašicom (73,9%). 40,5% njih upoznato je s pojmom menstrualnih gaćica, dok je po 5,4% studentica upoznato s menstrualnim diskom i menstrualnom spužvom.

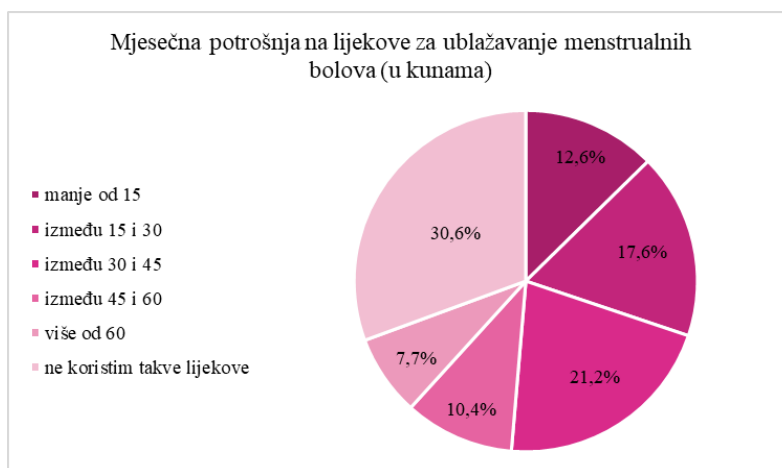
Studentice uvjerljivo najviše koriste jednokratne menstrualne uloške, i to njih 95,9%, dok tampone koristi njih 43,7%. Manje od 5% koristi ostale navedene menstrualne potrepštine.

Na pitanje o mjesečnom izdvajanju na menstrualne potrepštine, u prosjeku ispitanice izdvajaju između 30 i 45 kuna, dok njih 3,2% izdvaja manje od 15 kuna, što korelira s postotkom ispitanica koje koriste višekratne menstrualne potrepštine.

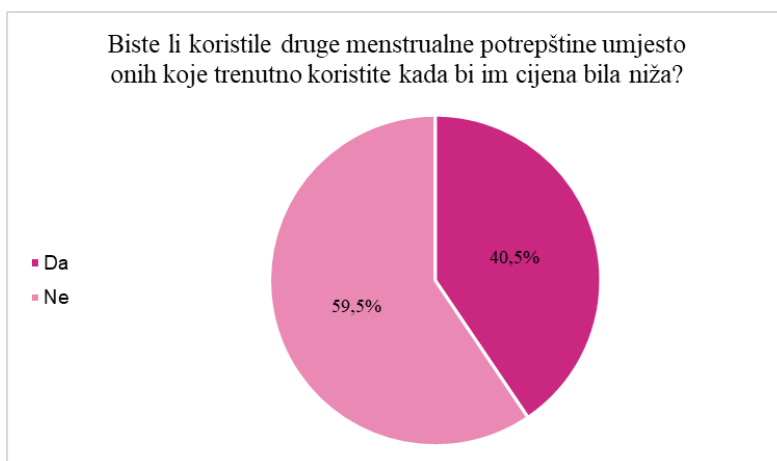

S druge strane, 69,4% ispitanica koristi lijekove za ublažavanje menstrualnih bolova, a u prosjeku izdvajaju između 30 i 45 kuna, dok njih 7,7% izdvaja više od 60 kuna mjesečno.

Na pitanje “Biste li koristili druge menstrualne potrepštine umjesto onih koje trenutno koristite kada bi im cijena bila niža?” 40,5% ispitanica je odgovorilo potvrdno, dok je suprotnog mišljenja njih 59,5%.

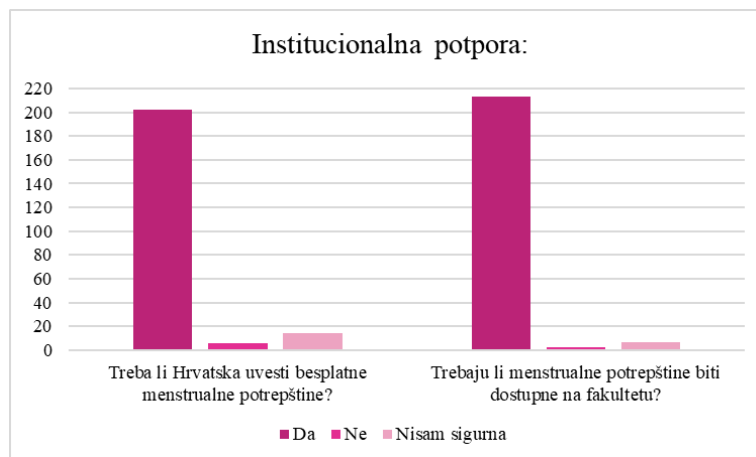

Na pitanje o važnosti određenih faktora (od 1 do 5) pri odabiru menstrualnih potrepština, ispitanice su prosječnu ocjenu 5 dale za: osjećaj sigurnosti, praktičnost te kvalitetu proizvoda. S druge strane, ispitanicama je najmanje bitna briga za okoliš (2,56). Cijenu kao faktor ocijenile su prosječnom ocjenom 3,6.

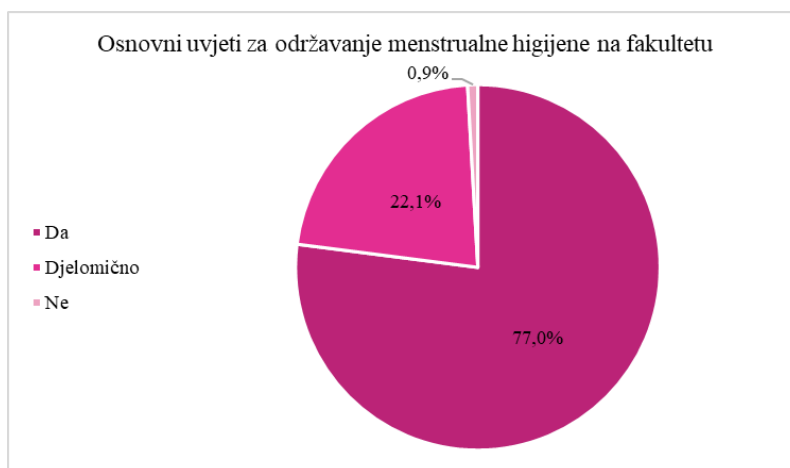

Vezano za institucionalnu potporu, 91% studentica misli kako Republika Hrvatska treba uvesti besplatne menstrualne potrepštine, dok čak njih 96% smatra kako menstrualne potrepštine trebaju biti dostupne na fakultetima.

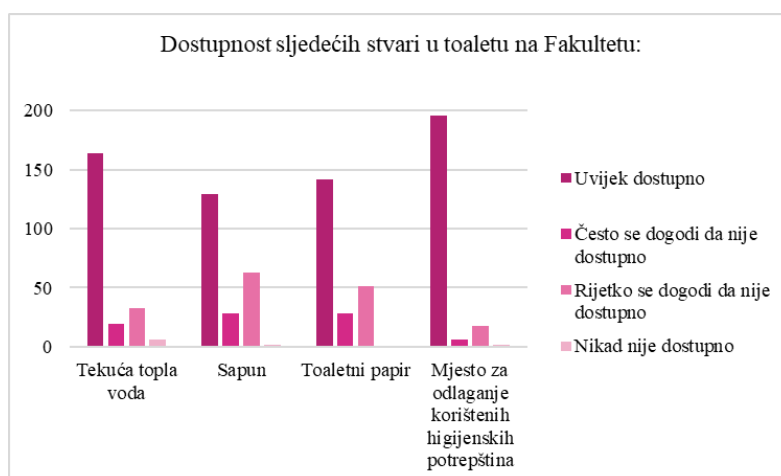

4. Menstrualna higijena

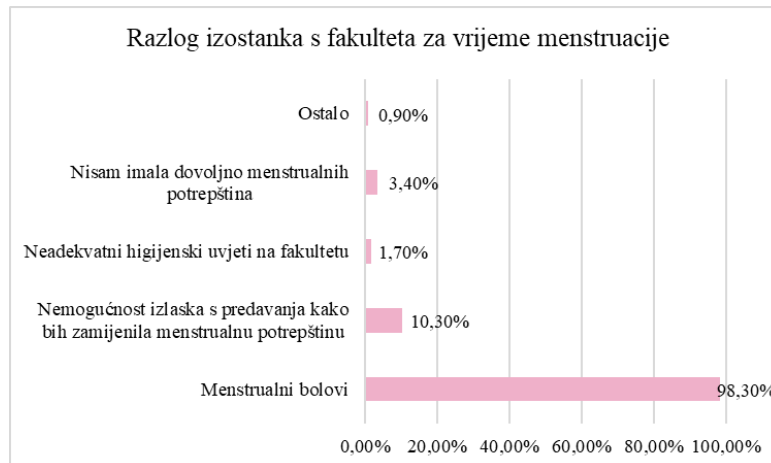
Jedan od ciljeva istraživanja bio je dobiti uvid u mogućnost održavanja menstrualne higijene, s obzirom na osnovne uvjete koje studentice imaju na Ekonomskom fakultetu u Osijeku. Na pitanje imaju li osnovne uvjete za održavanje menstrualne higijene na fakultetu, njih 77% odgovorilo je potvrdno, a 22,1% reklo je kako imaju djelomične uvjete. Neznatan broj ispitanica (0,9%) odgovorilo je kako nema uvjete.

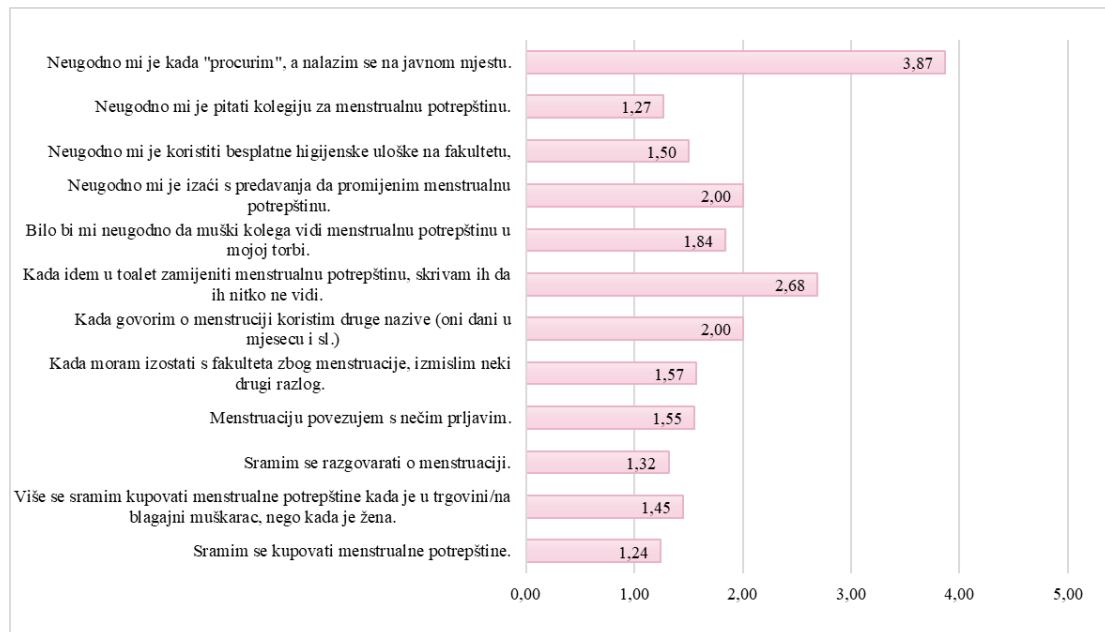
Kod pitanja o dostupnosti određenih stvari u toaletima na fakultetu, većina ispitanica izjavila je kako su uvijek ili gotovo uvijek dostupni svi ponuđeni odgovori: tekuća topla voda, sapun, toaletni papir te mjesto za odlaganje korištenih higijenskih potrepština.

Zbog menstruacije je s fakulteta izostalo čak 51,8% studentica, a od tog postotka 98,3% izostalo je zbog menstrualnih bolova. Njih 10,3% navelo je kako je razlog bila nemogućnost izlaska s predavanja u svrhu zamjene menstrualne potrepštine, a 3,4% ispitanica nije imalo dovoljno menstrualnih potrepština.

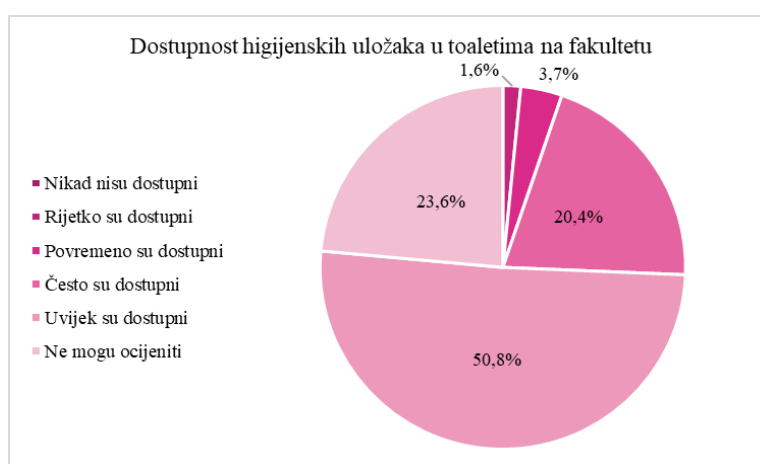

Na skali od 1 do 5, studentice su ocjenjivale situacije u kojima se nalaze, a tiču se menstrualnog srama. Većina izjava nisu tabu za ispitanice, a to su: “Sramim se kupovati menstrualne potrepštine.”, “Više se sramim kupovati menstrualne potrepštine kada je u trgovini/na blagajni muškarac nego kad je žena.”, “Sramim se razgovarati o menstruaciji.”, “Menstruaciju povezujem s nečim prljavim.”, “Kada moram izostati s fakulteta tijekom menstruacije, izmislim neki drugi razlog.”, “Kada govorim o menstruaciji koristim druge nazive (oni dani u mjesecu i sl.)”, “Bilo bi mi neugodno da muški kolega vidi menstrualnu potrepštinu u mojoj torbi.”, “Neugodno mi je izaći s predavanja zamijeniti menstrualnu potrepštinu.”, “Neugodno mi je koristiti besplatne higijenske uloške na fakultetu.”, “Neugodno mi je pitati kolegicu za menstrualnu potrepštinu.”. Navedene izjave ocijenile su s prosječnom ocjenom između 1 i 2, što govori kako se navedene izjave ne odnose na njih. Prosječnu ocjenu 2,68 dobila je izjava “Kada idem u toalet zamijeniti menstrualne potrepštine, skrivam ih da ih nitko ne vidi.”, a najvišu ocjenu (3,87) dobila je izjava “Neugodno mi je kada „procurim“, a nalazim se na javnom mjestu.”.

5. Inicijativa Studentskog zbora

Na pitanje o informiranosti o inicijativi Studentskog zbora Ekonomskog fakulteta u Osijeku, kojom su omogućeni higijenski ulošci u toaletima, 91% studentica izjavilo je kako je upoznato s inicijativom, dok je suprotno izjavilo njih 9%. 6,3% ispitanica često koristi navedene uloške, njih 47,3% koristi uloške ponekad, dok 46,4% studentica ne koristi higijenske uloške u ženskim toaletima. Na pitanje o dostupnosti higijenskih uložaka, više od polovice (50,8%) ispitanica izjavilo je kako su higijenski ulošci uvijek dostupni, a njih 20,4% kako su dostupni često. Nije moglo ocijeniti njih 23,6%.

U nastavku donosimo neke od komentara vezanih za inicijativu smanjivanja menstrualnog siromaštva na Ekonomskom fakultetu u Osijeku:

“Apsolutno podržavam uvođenje besplatnih menstrualnih potrepština jer smatram da menstruacija ženama donosi previše izazova, a na taj način se olakšava jedan dio briga.”

“Besplatni higijenski ulošci na fakultetu su me spasili, hvala vam! ♥”

“Pohvalna inicijativa koju nema svaki fakultet, a ni ustanova! Osobno ne koristim menstrualne higijenske potrepštine dostupne na fakultetu jer smatram da imam dovoljno novčanih sredstava za kupovinu vlastitih. Ne volim trošiti ako nije nužno jer tako netko kome je zaista potrebno može ostati bez besplatnih menstrualnih potrepština. Sve u svemu, pohvalno! Nadam se da će EFOS biti samo jedan u nizu primjera ostalim fakultetima/ustanovama/gradovima/državama.”

“Apsolutno podržavam inicijativu. Higijenske potrepštine koje žene koriste tijekom menstruacije izuzetno su skupe ako uzmemo u obzir budžete s kojim raspolaže jako puno žena, konkretno u ovom slučaju studentica. Smatram da apsolutno sve žene trebaju imati pravo na besplatne potrepštine i lijekove, bez obzira na zdravstveno osiguranje.”

“Odlična inicijativa! Bravo za studentski zbor, više puta me inicijativa spasila u nezgodnoj situaciji kada nisam uz sebe imala higijenske menstrualne potrepštine. Bravo!!”

“Ne znam koliko cura bi na to pristalo zbog predrasuda (koje i sama imam), ali subvencija za kupnju platnenih uložaka i menstrualnih čašica na osnovu toga što studiram na EFOS-u mi se čini kao dobra ideja. Ima puno teta što šiju uloške pa bi i njima pomoglo u biznisu. Čak i ne mora biti subvencija jer je jedan platneni/čašica dosta za mjesec, godine korištenja. Svakako bih i tampone dodala u "ponudu" zbog njihove praktičnosti i jer su "čišći" nego ulošci za upotrebu. Uz tamponse se npr. ne moraju koristiti vlažne maramice niti topla voda za pranje. No, gledati da budu sto cvrsci (na foru OB i Libresse).”

“Širenje svijesti u vezi uložaka u svrhu prelaska na MČ, ogromna ušteda i smanjena šteta okolišu.”

“Drago mi je da se o ovoj temi više razgovara. U srednjoj školi doista se događalo da si nisam mogla priuštiti higijenske uloške. Smatram da niti jedna žena ne bi to trebala prolaziti. Pohvale za inicijativu Studentskog zbora i anketu.”

“Menstruacija nije luksuz i činjenica da se za menstrualne potrepštine mora plaćati je sramota.”

“Odlična inicijativa i drago mi je da je naš fakultet među prvima prepoznao problem menstrualnog siromaštva.”

“Iznimno važna inicijativa, osobno poznajem nekoliko osoba koje pate od menstrualnog siromaštva i to iznimno utječe na njihov život, pa mi je drago da se nešto poduzima. Osobno smatram da bi higijenske potrepštine definitivno trebale biti besplatne.”

6. Zaključak

Ovim istraživanjem pokušali smo prikupiti informacije studentica Ekonomskog fakulteta u Osijeku na temu korištenja menstrualnih potrepština, potrošnji i dostupnosti, uvjetima održavanja higijene na fakultetu te menstrualnom sramu. Ispitivanjem točno 222 studentice, ostvarena je velika relevantnost ovog istraživanja. Istraživanje je provedeno po uzoru na prethodna istraživanja na ovu temu, s istraživanjem udruge PaRiter kao kosturom te prilagođeno fakultetskom okruženju, odnosno studenticama fakulteta.

Prema rezultatima istraživanja vidljivo je kako problem menstrualnog siromaštva postoji te kako je nužno informirati okolinu i demistificirati pojam menstrualnog siromaštva. Zalaganje Studentskog zbora za smanjenje menstrualnog siromaštva nakon ovog istraživanja neće stati, naprotiv. Rezultati istraživanja moraju biti temelj za daljnje korake, kako Studentskog zbora, tako i Ekonomskog fakulteta u Osijeku, a sve u svrhu poboljšanja kvalitete studiranja svih pojedinaca.

